

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเล่นแชร์ ตามพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534¹

ชัยญวีร์ ลิ้มประเสริฐ²

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเล่นแชร์ ตามพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเล่นแชร์ และศึกษาถึงปัญหาทางกฎหมาย และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเล่นแชร์ ตามพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจถึงที่มาแห่งความคิดในการกำหนดกฎหมายเพื่อใช้ในการกำกับดูแลควบคุมการเล่นแชร์ ปัจจุบันประเทศไทยใช้พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 เป็นกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้เพื่อควบคุมป้องกันการระดมทุนนอกระบบโดยการเล่นแชร์ที่มีลักษณะเป็นธุรกิจ หรือการค้ากำไร โดยพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 ได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมการเล่นแชร์ เช่น การห้ามนิติบุคคลเป็นนายวงแชร์หรือจัดให้มีการเล่นแชร์ และมีข้อจำกัดและข้อห้ามสำหรับบุคคลธรรมดาเป็นนายวงแชร์หรือจัดให้มีการเล่นแชร์มีจำนวนวงแชร์รวมกันมากกว่า 3 วง หรือมีสมาชิกวงแชร์รวมกันทุกวงมากกว่า 30 คน หรือมีทุนกองกลางต้องรวมกันทุกวงมีมูลค่ามากกว่าสามแสนบาท หรือห้ามนายวงแชร์หรือผู้จัดให้มีการเล่นแชร์นั้นได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น นอกจากสิทธิที่จะได้รับทุน กองกลางในการเข้าร่วมเล่นแชร์ในงวดหนึ่งงวดใดได้โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย นอกจากนั้นยังมีมาตรการต่าง ๆ ที่ออกมาเพื่อควบคุมและกำกับการเล่นแชร์ อาทิเช่น การห้ามมิให้มีการโฆษณาชี้ชวนให้ประชาชนทั่วไปเข้าร่วมในการเล่นแชร์ และการห้ามใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในทางธุรกิจโดยมีคำว่า “แชร์” เป็นต้น³

แต่อย่างไรก็ดี การเล่นแชร์ก็ถือว่าเป็นการระดมเงินนอกระบบประเภทหนึ่ง แต่เป็นการระดมเงินนอกระบบที่มีกฎหมายบังคับให้กระทำภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ เป็นการระดมทุนโดยหน่วยงานหรือบุคคลใด ๆ ซึ่งมีใช้สถาบันการเงินหรือหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นภายใต้ระเบียบข้อบังคับของกฎหมายและดำเนินการในการระดมทุนภายใต้กฎหมายที่กำหนดไว้ การระดมทุนในลักษณะนี้ไม่มีกฎหมายเฉพาะหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งมากำกับดูแล และการระดมทุนนั้น ๆ บางครั้งอาจใช้

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเล่นแชร์ ตามพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์รัด เล็งวิทยา และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ชนิผล และรองศาสตราจารย์สุพร วงศ์ทองสรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ วิทยา เบ็ญจาชกุล, “ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 2

วิธีการอ้างอิงหรือแอบแฝง ลอกเลียนแบบธุรกิจการเงินในระบบการเงิน หรือการดำเนินธุรกิจอื่นใดที่ยังมิได้มีกฎหมายควบคุมหรือทางที่ยังมิได้เข้ามาควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจดังกล่าว เช่น การประกอบธุรกิจแชร์ลูกโซ่เป็นต้น ซึ่งการระดมเงินนอกระบบโดยการ เล่นแชร์แม้ว่าจะมีกฎหมายออกมาควบคุมให้ปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดก็ตาม แต่หากบุคคลบางคนหรือบางกลุ่มต้องการที่จะระดมเงินในรูปแบบของการ เล่นแชร์ หรือต้องการดำเนินการ เล่นแชร์อย่างเป็นทางการโดยอาจกระทำในนามนิติบุคคลหรือเป็นการระดมเงินทุนฝ่าฝืนข้อห้ามตามพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 อันเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดทาง เศรษฐกิจ ความผิดดังกล่าวก็ถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่ง โดยรูปแบบการเล่นแชร์ใน ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการที่ซับซ้อนมากขึ้น ผู้กระทำผิดหรือตัวอาชญา กรที่ก่ออาชญากรรมประเภทนี้มีความเชี่ยวชาญ และชำนาญเป็นอย่างมากซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายและ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติ รวมทั้งนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมข้ามชาติใน ที่สุด⁴

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ.2534 เป็นกฎหมายที่ออกมาใช้บังคับ เป็นระยะเวลากว่า 30 ปีแล้วโดยที่มิได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับลักษณะการทำความผิดที่ เกิดขึ้นในปัจจุบัน ประกอบกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ.2534 บางมาตรายังไม่มี ความชัดเจนเพียงพอไม่ครอบคลุมปัญหาต่าง ๆ ทำให้เกิดช่องว่างของกฎหมาย และไม่อาจให้ความคุ้มครองผู้เสียหาย ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังไม่มียกเว้นของกฎหมายหรือวิธีดำเนินการที่จะป้องปรามการทำความผิด การฉ้อโกงประชาชนจากการ เล่นแชร์ให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยสรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้

ปัญหาประการแรกคือ ปัญหาความหมายของการ เล่นแชร์ ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการเล่น แชร์ พ.ศ.2534⁵

พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ.2534 มาตรา 4 ได้กำหนดนิยามของ “การเล่นแชร์ หมายความว่า การที่บุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปตกลงกันเป็นสมาชิกวงแชร์ โดยแต่ละคนมีภาระที่จะส่งเงินหรือทรัพย์สิน อื่นใด รวมเข้าเป็นทุนกองกลางเป็นงวด ๆ เพื่อให้สมาชิกวงแชร์หมุนเวียนกันรับทุนกองกลางแต่ละงวดนั้น ไปโดยการประมูลหรือโดยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการรวมทุนในลักษณะอื่นตามที่กำหนดใน กฎกระทรวงด้วย” ซึ่งจากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ได้กำหนดนิยามความหมายของการ เล่นแชร์ออนไลน์ไว้ให้ สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ที่ระบบอินเทอร์เน็ต และเครือข่ายสังคมออนไลน์ เข้ามาเป็นเครื่องมือ ในการ เล่นแชร์ออนไลน์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกวงแชร์ และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงของประเทศไทยเป็นอย่างมาก หากมีการกำหนดความหมายของการ เล่นแชร์ออนไลน์ไว้ชัดเจน ก็จะสามารถเอาผิดกับผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้

⁴พลิสสุภา พจนะลาวัณย์, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีแชร์ลูกโซ่”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560), หน้า 1

⁵ พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ.2534. มาตรา 4.

ปัญหาประการที่สองคือ ปัญหาการจัดตั้งวงแชร์หรือการจัดให้มีการเล่นแชร์ตามมาตรา 6 พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534⁶ โดยมีประเด็นปัญหาดังนี้

1) พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 มาตรา 6 ไม่ได้กำหนดห้ามเรื่องการเล่นแชร์ผ่านสื่อสังคมต่าง ๆ ที่ใช้การสื่อสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ ไว้ในบทบัญญัติกฎหมาย ส่งผลให้เกิดการตีความที่คลุมเครือ ขาดต่อการบังคับใช้กฎหมาย มีงานวิจัยสามารถอาศัยช่องโหว่ทางกฎหมาย ออกแบบรูปแบบการเล่นแชร์ผ่านสื่อสังคมต่าง ๆ ให้คลุมเครือ หลุดรอดจากการควบคุมของกฎหมาย

2) พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 มาตรา 6 ไม่ได้กำหนดอัตราผลประโยชน์ หรือดอกเบี้ยที่สมาชิกวงแชร์เสนอเพื่อประมูลแชร์ แม้ว่าอัตราผลประโยชน์ในการประมูลเงินกองทุนกลางของวงแชร์จะมากกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ไม่เป็นการกระทำความผิด เนื่องจากการเล่นแชร์ไม่เข้าข่ายเป็นการกู้ยืมเงิน ซึ่งหากปล่อยให้มีการประมูลเงินกองทุนกลางโดยไม่มีการกำหนดเพดานขั้นสูงของอัตราผลประโยชน์ หรือดอกเบี้ยที่สมาชิกวงแชร์เสนอเพื่อประมูล จะทำให้สมาชิกวงแชร์ที่ประมูลแชร์ได้ในงวดแรก ๆ ต้องแบกรับภาระที่ต้องจ่ายวงแชร์มากเกินไป อาจทำให้เกิดการหลบหนีหรือทำให้วงแชร์ล้มได้

3) พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 มาตรา 6 ก็ไม่ได้มีการกำหนดห้ามว่าสมาชิกคนหนึ่งจะเล่นได้กี่มือ ซึ่งสมาชิกคนหนึ่งอาจจะเล่นได้หลายมือในวงเดียวกันก็ได้ แต่หากพิจารณาถึงความสามารถของสมาชิกวงแชร์ในการส่งเงินค่างวดแล้วนั้นอาจก่อให้เกิดปัญหาได้ เพราะในงวดแรก ๆ อาจจะมีความสามารถในการส่งต่อต่อไปภายหลังจากที่ประมูลได้แล้ว สมาชิกคนนั้นจะต้องรับภาระที่จะส่งเงินแชร์รวมทั้งผลประโยชน์ที่ตนเสนอให้ด้วย ก็อาจเกิดปัญหาไม่สามารถส่งเงินค่างวดต่อไปได้ เพราะต้องส่งค่างวดพร้อมผลประโยชน์ที่ตนเสนอหลายมือ

4) พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 มาตรา 6 ไม่ได้กำหนดการจัดให้มีผู้ค้ำประกันในการเล่นแชร์ของสมาชิกวงแชร์ หากสมาชิกวงแชร์รายใดไม่สามารถจ่ายได้หรือหลบหนีอาจส่งผลกระทบต่อวงแชร์โดยเมื่อไม่สามารถจ่ายได้ ก็ตกเป็นภาระให้แก่รายวงแชร์ ที่จะต้องชำระแทนสมาชิกคนดังกล่าว และหากนายวงแชร์ไม่สามารถจ่ายไหวก็เกิดปัญหาที่ทำให้วงแชร์ล้มได้

5) พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 มาตรา 6 ไม่ได้กำหนดให้นายวงแชร์จดทะเบียนการจัดตั้งวงแชร์ ทำให้หน่วยงานของรัฐไม่สามารถทราบถึงจำนวนวงแชร์และสถานการณ์การเล่นแชร์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ไม่สามารถควบคุมดูแลการเล่นแชร์ให้อยู่ภายในขอบเขตของพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534

⁶ พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534. มาตรา 6.

ปัญหาประการที่สามคือ ปัญหาของสมาชิกวงแชร์ในการฟ้องคดีหรือใช้สิทธิเรียกร้องให้นายวงแชร์ หรือผู้จัดให้มีการเล่นแชร์ชดใช้ค่าเสียหายตามมาตรา 7 ตามพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534⁷

พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 มาตรา 7 กำหนดไว้แค่เพียงให้สิทธิสมาชิกวงแชร์ฟ้องคดี หรือใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายเอากับนายวงแชร์ หรือผู้จัดให้มีการเล่นแชร์ได้ แต่ไม่ได้กำหนดเรื่องอำนาจ ของเจ้าหน้าที่ ที่จะมาดูแลจัดการทรัพย์สินของนายวงแชร์ เพื่อป้องกันนายวงแชร์จัดการกองทรัพย์สิน เสียหาย หากปล่อยให้ผู้กระทำความผิดยังมีอำนาจจัดการทรัพย์สินเองได้ ผู้เสียหายก็อาจไม่ได้รับเงินคืน

ปัญหาประการที่สี่คือ ปัญหาบทลงโทษจากการเล่นแชร์มาตรา 17 และมาตรา 19 พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534⁸ ไม่เหมาะสมกับการกระทำความผิด สภาพสังคมเศรษฐกิจ และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

บทลงโทษตาม มาตรา 17 และมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นบทลงโทษที่ล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหามูลค่าความเสียหายที่เกิดจากการจัดให้มีการเล่นแชร์ นายวงแชร์หรือท้าวแชร์มิได้รู้สึกเกรงกลัวต่อกฎหมายแต่อย่างใด ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัว กฎหมายและสร้างความเสียหายแก่สังคม และประเทศชาติเป็นอย่างมาก

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเล่นแชร์ ตามพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ในประเด็นปัญหาความหมายของการเล่นแชร์ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534

ควรเพิ่มเติมบทนิยามความหมายของ การเล่นแชร์ออนไลน์ ไว้ในบัญญัติกฎหมาย มาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ.2534 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่ระบบอินเทอร์เน็ต และ เครือข่ายสังคมออนไลน์ เข้ามาเป็นเครื่องมือในการเล่นแชร์ออนไลน์ ที่ก่อความเสียหายแก่สมาชิกวงแชร์ และระบบเศรษฐกิจของประเทศ จึงต้องบัญญัติบทนิยามของการเล่นแชร์ออนไลน์กฎหมายไว้อย่างชัดเจน โดยแก้ไขเพิ่มเติมเป็นให้มีบทนิยามของการเล่นแชร์ออนไลน์ ดังนี้

จากเดิม มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

การเล่นแชร์ หมายความว่า การที่บุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปตกลงกันเป็นสมาชิกวงแชร์ โดยแต่ละ คนมีภาระที่จะส่งเงินหรือทรัพย์สินอื่นใด รวมเข้าเป็นทุนกองกลางเป็นงวด ๆ เพื่อให้สมาชิกวงแชร์ หมุนเวียนกันรับทุนกองกลางแต่ละงวดนั้นไปโดยการประมูลหรือโดยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึง การรวมทุนในลักษณะอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงด้วย

⁷ พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ.2534. มาตรา 7.

⁸ พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ.2534. มาตรา 17 มาตรา 19.

แก้ไขเพิ่มเติมเป็น

การเล่นแชร์ หมายความว่า การที่บุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปตกลงกันเป็นสมาชิกวงแชร์ โดยแต่ละคนมีภาระที่จะส่งเงินหรือทรัพย์สินอื่นใด รวมเข้าเป็นทุนกองกลางเป็นงวด ๆ เพื่อให้สมาชิกวงแชร์หมุนเวียนกันรับทุนกองกลางแต่ละงวดนั้นไปโดยการประมูลหรือโดยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการรวมทุนในลักษณะอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงด้วย

การเล่นแชร์ออนไลน์ หมายความว่า การเล่นแชร์ที่บุคคลเข้าร่วมเล่นแชร์ โดยการสื่อสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต แพลตฟอร์มออนไลน์ หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่ใช้อำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร

2. ในประเด็นปัญหาการจัดตั้งวงแชร์หรือการจัดให้มีการเล่นแชร์ตามมาตรา 6 พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534

เห็นควรห้ามมิให้มีการเล่นแชร์สื่อสังคมต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการตีความและการบังคับใช้กฎหมาย สามารถปิดช่องโหว่ทางกฎหมายได้ และควรกำหนดอัตราผลประโยชน์หรือดอกเบี้ยเพดานขั้นสูงที่สมาชิกวงแชร์เสนอเพื่อประมูลแชร์ ถึงแม้ว่าอัตราผลประโยชน์ในการประมูลเงินแชร์จะไม่เข้าข่ายเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช 2475 แต่หากปล่อยให้มีการประมูลแชร์โดยไม่มีการกำหนดเพดานขั้นสูงของอัตราผลประโยชน์ที่สมาชิกวงแชร์เสนอเพื่อประมูล จะทำให้สมาชิกวงแชร์ที่ประมูลแชร์ได้ในงวดแรก ๆ นั้น จะต้องแบกรับภาระที่ต้องจ่ายต่อวงแชร์มากเกินไป และมีลักษณะคล้ายกับการกู้ยืมเงินนอกระบบที่ประชาชนจำใจยอมกู้ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าอัตราดอกเบี้ยที่ต้องเสียนั้นมากกว่าที่กฎหมายกำหนด หากแต่สิ่งที่ต่างกันคือ สมาชิกวงแชร์ยินยอมรับสภาพการจ่ายเงินดังกล่าวเนื่องจากตนเป็นผู้ที่เสนออัตราผลประโยชน์เอง นอกจากนี้ควรกำหนดห้ามว่าสมาชิกคนหนึ่งจะเล่นได้กี่มือ และจำนวนกี่วง ซึ่งการปล่อยให้ประชาชนมีเสรีภาพมากเกินไปในการเล่นแชร์โดยไม่จำกัดจำนวนวงแชร์ แม้จะส่งผลให้ประชาชนมีทางเลือกในการแสวงหาเงินทุนก็ตาม แต่หากพิจารณาอีกด้านหนึ่ง รัฐไม่มีนโยบายส่งเสริม หรือสนับสนุนให้มีการกู้ยืมเงินนอกระบบเนื่องจากทำให้รัฐบาลรายได้ที่สำคัญในการนำเงินมาพัฒนาประเทศจากตลาดเงินตลาดทุน ผู้ใช้เงินนอกระบบขาดหลักประกันที่มั่นคงในการใช้เงินนอกระบบ และอาจเป็นช่องทางในการหลอกลวงและถูกหลอกลวงได้ง่ายขึ้น การจำกัดจำนวนวงแชร์ที่สมาชิกวงแชร์สามารถเข้าร่วมได้ จะส่งผลดีทางด้านเศรษฐกิจโดยรวม ประกอบกับควรกำหนดให้สมาชิกวงแชร์จัดให้มีผู้ค้ำประกันในการเล่นแชร์ ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกวงแชร์สามารถส่งเงินค่างวดได้ตามความเหมาะสมสอดคล้องกับรายได้ของตนเอง มีหลักประกันการเล่นแชร์ที่มั่นคงไม่ส่งผลกระทบต่อสมาชิกวงแชร์รายอื่น

โดยควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 6 (5) - (8) ดังนี้

จากเดิม มาตรา 6 บัญญัติว่า ห้ามมิให้บุคคลธรรมดาเป็นนายวงแชร์หรือจัดให้มีการเล่นแชร์ที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) เป็นนายวงแชร์หรือจัดให้มีการเล่นแชร์มีจำนวนวงแชร์รวมกันมากกว่าสามวง

- (2) มีจำนวนสมาชิกวงแชร์ร่วมกันทุกวงมากกว่าสามสิบคน
- (3) มีทุนกองกลางต่อหนึ่งวงรวมกันทุกวงเป็นมูลค่ามากกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
- (4) นายวงแชร์หรือผู้จัดให้มีการเล่นแชร์นั้นได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นนอกจากสิทธิที่จะได้รับทุนกองกลาง ในการเข้าร่วมเล่นแชร์ในวงหนึ่งวงใดได้โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย
แก้ไขเพิ่มเติมเป็น
- (5) เป็นนายวงแชร์หรือจัดให้มีการเล่นแชร์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต สื่อสังคมต่าง ๆ หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ
- (6) สมาชิกวงแชร์ 1 คนห้ามเล่นแชร์ร่วมกันมากกว่า 3 มือ
- (7) มีอัตราผลประโยชน์หรือดอกเบี้ยที่สมาชิกวงแชร์เสนอเพื่อประมูล อัตราเกินกว่าร้อยละ 1.25 ของเงินทุนกองกลาง”

(8) สมาชิกวงแชร์ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกันในการเล่นแชร์อย่างน้อยจำนวน 2 คน และควรกำหนดให้นายวงแชร์จดทะเบียนจัดตั้งวงแชร์ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถควบคุมดูแลการเล่นแชร์ให้อยู่ภายในขอบเขตของพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 ประกอบกับควรกำหนดให้การจัดตั้งวงแชร์ที่มีลักษณะหลอกลวงให้หลงเชื่อด้วยวิธีการลงทุนด้วยการสมัครสมาชิกและได้ผลตอบแทนที่สูงมากเมื่อเทียบกับเงินที่ต้องลงทุนโดยนำเงินที่ได้จากการชักชวนให้เข้ามาเป็นสมาชิกมาจ่ายให้กับผู้ที่ถูกชักชวนเข้ามาให้เป็นสมาชิกรายใหม่ เป็นการฉ้อโกงมีความผิดตาม พ.ร.บ.การเล่นแชร์ พ.ศ. 2534

โดยควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 6 วรรคสอง และวรรคสาม ดังนี้

มาตรา 6 วรรคสอง การจัดตั้งวงแชร์ ให้นายวงแชร์ยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งวงแชร์ต่อหน่วยงานของรัฐที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 6 วรรคสาม การจัดตั้งวงแชร์ด้วยวิธีการลงทุนด้วยการสมัครสมาชิกโดยจะมีผู้ทำหน้าที่หลอกลวงแสดงให้ผู้ที่มีส่วนร่วมเล่นแชร์นั้นเห็นถึงผลตอบแทนที่สูงมากเมื่อเทียบกับเงินที่ต้องลงทุน ทำให้มีผู้หลงเชื่อและนำเงินไปร่วมลงทุนด้วย โดยนำเงินที่ได้จากการชักชวนให้เข้ามาเป็นสมาชิกมาจ่ายให้กับผู้ที่ถูกชักชวนเข้ามาให้เป็นสมาชิกรายใหม่ ๆ การกระทำในลักษณะนี้เรียกว่า “การฉ้อโกง” ถือเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.การเล่นแชร์ พ.ศ. 2534

3. ในประเด็นปัญหาของสมาชิกวงแชร์ในการฟ้องคดีหรือใช้สิทธิเรียกร้องให้นายวงแชร์หรือผู้จัดให้มีการเล่นแชร์ชดเชยค่าเสียหายตามมาตรา 7 ตามพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534

เห็นควรเพิ่มเติมเรื่องของอำนาจของเจ้าหน้าที่เพื่อให้มีอำนาจยึด หรืออายัดทรัพย์สินของนายวงแชร์ หรือผู้กระทำความผิด รวมถึงทรัพย์สินของผู้ที่เป็นสมาชิกวงแชร์ที่ประมูลเงินทุนกองกลางไปแล้ว และไม่ส่งเงินเข้าทุนกองกลาง ดังนี้

จากเดิม มาตรา 7 บทบัญญัติในมาตรา 6 ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่สมาชิกวงแชร์จะฟ้องคดีหรือใช้สิทธิเรียกร้องเอาคืนนายวงแชร์หรือผู้จัดให้มีการเล่นแชร์

แก้ไขเพิ่มเติมเป็น

มาตรา 7 วรรคแรก ในมาตรา 6 ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่สมาชิกวงแชร์จะฟ้องคดีหรือใช้สิทธิเรียกร้องเอาคืนนายวงแชร์หรือผู้จัดให้มีการเล่นแชร์

มาตรา 7 วรรคสอง นับแต่ที่มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจรวบรวมทรัพย์สิน ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด นายวงแชร์ที่โอนเงินทุนกองกลางไป นายวงแชร์ที่ถูกฟ้องทางแพ่งเพื่อนำทรัพย์สินนั้นไปขายทอดตลาด และนำเงินมาแบ่งชำระให้แก่ผู้เสียหายทุกคนตามสัดส่วน

และควรห้ามผู้กระทำความผิด นายวงแชร์ที่โอนเงินทุนกองกลางไป นายวงแชร์ที่ถูกฟ้องไม่ว่าเป็นการฟ้องทางแพ่งหรือทางอาญา ห้ามทำนิติกรรมใด ๆ เพื่อป้องกันการ โอน ยักย้าย ถ่ายเททรัพย์สินออกไปโดยบัญญัติในมาตรา 7 วรรคสาม ดังนี้

มาตรา 7 วรรคสาม ห้ามบุคคลตามวรรคหนึ่ง นายวงแชร์ที่ถูกฟ้องคดีทางแพ่ง หรือสมาชิกวงแชร์ที่ถูกนายวงแชร์ฟ้องคดี กระทำนิติกรรมใดภายหลังจากที่มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล โดยให้เจ้าหน้าที่กระทำนิติกรรมแทนได้ภายใต้คำสั่งของศาล หากฝ่าฝืนให้การกระทำนั้น ๆ เป็นโมฆะ

4. ในประเด็นปัญหาบทลงโทษจากการเล่นแชร์ มาตรา 17 และมาตรา 19 พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 ไม่เหมาะสมกับการกระทำความผิด สภาพสังคมเศรษฐกิจและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 17 และมาตรา 19 โดยกำหนดบทลงโทษที่เทียบเคียงจากระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 และกฎหมายเกี่ยวกับการเล่นแชร์ของต่างประเทศ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมเศรษฐกิจ และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการเล่นแชร์ และข่มขู่ยับยั้งมิให้กระทำความผิด ตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง อันทำให้ผู้ที่กระทำความผิดได้ยับยั้งชั่งใจไม่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ.2534 ดังนี้

จากเดิม มาตรา 17 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 6 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

แก้ไขเพิ่มเติมเป็น

มาตรา 17 ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 6 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนถึงหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จากเดิม มาตรา 19 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 9 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

แก้ไขเพิ่มเติมเป็น

มาตรา 19 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 9 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เอกสารอ้างอิง

พลิสสุภา พงนะลาวัณย์, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษา กร ณี แ ช ร์ ลูกโซ่,” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.

วิทยา เบ็ญจาทิกุล. “ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2543.” วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 108 ตอนที่ 129 (24 กรกฎาคม 2534):1